

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 20/2011-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť JUDr. J. J., správcu konkurznej podstaty úpadcu B., a. s., B., zastúpeného advokátkou JUDr. M. H., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Obdo V/7/2010 z 24. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. J. J., správcu konkurznej podstaty úpadcu B., a. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Obdo V/7/2010 z 24. júna 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 M Obdo V/7/2010 z 24. júna 2010 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. JUDr. J. J., správcovi konkurznej podstaty úpadcu B., a. s., finančné zadost'učinenie nepriznáva.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť JUDr. J. J., správcovi konkurznej podstaty úpadcu B., a. s., trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet advokátky JUDr. M. H., K., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 20/2011-37 z 18. januára 2011 prijal na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. J. J., správcu konkurznej podstaty úpadcu B., a. s. (ďalej len „sťažovateľ“), doručenú 27. augusta 2010, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 M Obdo V/7/2010 z 24. júna 2010 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Podľa sťažovateľa najvyšší súd ako súd dovolací pri výklade a aplikácii predovšetkým ustanovení § 15 a § 70a ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) *„nepostupoval správne, v dôsledku čoho porušil ústavné právo sťažovateľa zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy..., t. j. právo na súdnu a inú právnu ochranu, resp. čl. 6 Európskeho dohovoru pre ľudské práva, t. j. právo na spravodlivý súdny proces. ... Dovolací súd pri svojom rozhodovaní o predmetnom spore totiž vôbec neaplikoval platné a účinné záverečné ustanovenia § 70a ods. 1 a ods. 3 ZKV, ktoré sú v súlade s Ústavou SR, neurobil riadnu právnu komparatistiku predmetných ustanovení, svoje rozhodnutie zdôvodnil absolútne*

zmätočne v dôsledku čoho je toto rozhodnutie nepreskúmateľné, čím jednoznačne porušil zákon. V odôvodnení rozsudku oprel dovolací súd svoju argumentáciu len o časť právneho názoru Ústavného súdu SR publikovaného v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 197/1999 zo dňa 23. 06. 1999..., ktorý však vytrhol z celkového kontextu tohto Nálezu a použil ho v inej právnej situácii, ako ho Ústavný súd SR vyslovil. ... Na základe vyššie uvedeného názoru dovolací súd sám, a to v rozpore s názorom Ústavného súdu SR posúdil, že použitie ust. § 15 ZKV, účinného po 01. 02. 1998 by pre žalovaného znamenalo porušenie princípu ochrany jeho nadobudnutých práv. Na druhej strane sa však dovolací súd nijako nevysporiadal s tým, že takýmto výkladom práva, porušuje platné a účinné ust. 70a ods. 1 a 3 ZKV, a to tým, že ich vôbec neaplikoval. ... V spomínanom náleze Ústavného súdu SR sa však na žiadnom mieste nekonštatovalo, že aj ust. § 70a ods. 1 a 3 ZKV sú nezlučiteľné s Ústavou SR. ... Ústavný súd SR vo svojom náleze nekonštatoval, že by tieto prvky boli takého obsahu, ktorý by bol nezlučiteľný s Ústavou SR.“

Sťažovateľ tiež poukázal na obsah uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 92/2000 z 30. júna 2000 a právny názor v ňom obsiahnutý, v zmysle ktorého je potrebné obsah vety v § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní za bodkočiarkou „právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované“ vykladať len v kontexte zákona o konkurze a vyrovnaní, a nie v kontexte celého právneho poriadku. Sťažovateľ konštatoval, že „konkurzné konanie bolo... potrebné dokončiť podľa zákona účinného do 01. 02. 1998, avšak s výnimkou ust. taxatívne vymenovaných v ust. 70a ods. 3 novely zákona o konkurze a vyrovnaní, medzi ktorými bolo aj kontroverzné ust. § 15 o podávaní odporovateľných žalôb“. Pokiaľ ide o princíp ochrany nadobudnutých práv, sťažovateľ argumentoval, „že princíp ochrany nadobudnutých práv stále hovorí o legálne alebo riadne nadobudnutých právach. V prípade sťažovateľa, však žalovaný nadobudol práva na základe sporných mandátnych zmlúv s úmyslom ukrátiť konkurzných veriteľov úpadcu. Úmysel ukrátiť konkurzných veriteľov konštatoval vo svojom rozsudku prvostupňový súd na základe zistené skutkového stavu, pričom ani sám žalovaný vo svojom odvolaní nenamietal preukázanie jeho úmysle ukrátiť konkurzných veriteľov. ... Ten, kto nekoná v dobrej viere, čím konanie v úmysle ukrátiť svojich veriteľov určite je, nemôže sa dovolávať princípu riadne nadobudnutých práv. Aj samotný gramatický výklad princípu ochrany nadobudnutých práv vychádza zo slova riadne, teda v súlade so zákonom, v súlade dobrými mravmi.“

Sťažovateľ namietal, že v postupe dovolacieho súdu nebol rešpektovaný princíp rovnosti zbraní, a vo svojej argumentácii poukázal aj na porušenie práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy.

Sťažovateľ ďalej podanie sťažnosti odôvodnil citáciou právnych názorov z ustálenej judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, pričom zdôraznil, „že každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom je porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu a inú právnu ochranu. ... V prípadoch, v ktorých sa chce súd odchýliť od predošlého právneho názoru, či už uvedeného v rozhodnutí nižšieho súdu alebo od ustálenej judikatúry, je jeho obligatórnou povinnosťou uviesť dostatočné a presvedčivé dôvody pre tento odklon. Pravidlo, že kto sa chce odchýliť od súdneho precedentu, alebo ustálenej judikatúry, musí pre odklon uviesť dostatočný dôvod (a teda nesie bremeno argumentácie) je považované za jedno zo základných pravidiel racionálnej právnej argumentácie. ... Dovolací súd len stroho konštatuje skutočnosti skutkového stavu a nedôsledne, tendenčne a účelovo používa právne vety v nálezoch Ústavného súdu SR, na ktoré sa vo svojom rozhodnutí odvoláva, ktoré sú navyše vytrhnuté z kontextu. ... Najvyšší súd vykonal nedôslednú právnu komparáciu ustanovení § 70 ods. 1 a 3 ZKV, čím došiel k nesprávnym právnym záverom bez dôvodných argumentov, ktoré sú odchylné od záverov uvedených v rozhodnutiach odvolacieho a prvostupňového súdu. ... Sťažovateľovi z rozhodnutia dovolacieho súdu nie je vôbec známe, s akými metódami právneho výkladu dovolací súd pracoval, nakoľko odôvodnenie nespĺňa kritéria štandardizovaného rozhodnutia súdov, vzhľadom na jeho nepreskúmateľnosť z dôvodu nedostatočnej právnej argumentácie použitej v odôvodnení.“.

Sťažovateľ žiadal ústavný súd, aby vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo V/7/2010 z 24. júna 2010, zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadal priznať finančné zadosťučinenie v sume 3 300 € a náhradu trov konania za zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

Z vyjadrenia najvyššieho súdu z 20. októbra 2010 č. k. KP 4/2010-87 vyplýva, že sťažnosť pre porušenie základných práv považuje za zjavne neopodstatnenú, napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nepovažuje za arbitrárny a vzhľadom na to, že sa najvyšší súd ako súd dovolací dôvodmi podaného dovolania dostatočne zaoberal, považuje námietku sťažovateľa za účelovú.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s vyjadrením sťažovateľa zo 14. februára 2011 a s vyjadrením najvyššieho súdu z 31. januára 2011, ako aj s obsahom napadnutého rozsudku a vyžiadaného spisu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7Cb 342/2001 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Predmetom súdneho konania vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 7 Cb 342/2001 bol návrh sťažovateľa na určenie neúčinnosti mandátnych zmlúv z 10. mája 1996 a zo 16. augusta 1996 voči konkurzným veriteľom úpadcu B., a. s., B. (ďalej len „B.“). Tieto mandátne zmluvy boli uzatvorené medzi spoločnosťou B. a spoločnosťou S., a. s., B. (ďalej len „S.“). Krajský súd rozsudkom č. k. 7 Cb/342/2001-154 zo 16. októbra 2008 návrhu sťažovateľa vyhovel a spoločnosti S. uložil povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty sumu 10 000 000 Sk so 17 % úrokmi z omeškania až do zaplatenia. Svoje právne závery formuloval takto:

„Súd posúdil obsah mandátnych zmlúv uzavretých dňa 10. 5. 1996 a 16. 8. 1996, pričom z obsahu týchto zmlúv zistil, že ich predmetom bolo vykonanie odbornej pomoci pri prieskume trhu, nadviazanie obchodných kontaktov s výrobcami uvedenej techniky, organizačné zabezpečenie týchto obchodných kontaktov a stretnutí na účet mandatára a výroba manipulačnej techniky.

Žalovaný nepredložil súdu žiadne dôkazy o tom, že zmluvne dohodnuté plnenie žalobcom poskytol.

Na základe horeuvedeného súd dospel k záveru, že zmluvným stranám muselo byť zrejmé, že cieľom uzavretia mandátnych zmlúv bolo ukrátiť konkurzných veriteľov budúceho úpadcu. Dohodnutá cena po 5.000.000,- Sk bola nadsadená, nereálna a bola v zmluvách jednoznačne dohodnutá s cieľom odčerpať finančné prostriedky z účtu žalobcu 1, neskôr úpadcu, ktorý sa do úpadku dostal aj z dôvodu žalovaným odčerpaných finančných prostriedkov.

Na základe horeuvedeného súd dospel k záveru, že mandátne zmluvy zo dňa 10. 5. 1996 a 16. 8. 1996 bolo možné odporovať podľa ustanovenia § 15 ods. 2 ZKV, nakoľko uzavretím zmlúv úmysel ukrátiť konkurzných veriteľov musel byť druhej strane, teda žalovanému známy. Z uvedených dôvodov súd návrhu vo vzťahu k žalobcovi v I/ rade vyhovel.

Podľa § 16 ods. 4 ZKV, právny úkon, ktorému konkurzný veriteľ alebo správca s úspechom odporoval, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinný; všetko o čo sa odporovateľným právnym úkonom dlžníkov majetok ukrátil, sa musí vrátiť do podstaty, a ak to nie je možné, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

Správca konkurznej podstaty právnym úkonom v danom prípade s úspechom odporoval, preto súd v súlade s ustanovením § 16 ods. 14 ZKV, uložil žalovanému povinnosť vrátiť do podstaty sumu 10.000.000,- Sk.

Vyplatenie uvedenej sumy na základe mandátnych zmlúv nebolo medzi účastníkmi konania sporné.“

V odvolacom konaní najvyšší súd rozsudkom vydaným pod sp. zn. 4 Obo 10/2009 z 19. januára 2010 potvrdil rozsudok krajského súdu považujúc odvolanie žalovaného v napadnutej časti za nedôvodné. Odvolacie námietky spoločnosti S. spočívajúce v tvrdeniach, že sťažovateľ mal preukázať neplatnosť mandátnych zmlúv, považoval najvyšší súd za účelové z dôvodu, že sťažovateľ pri uplatnení nároku vychádzal z toho, že ide o platné mandátne zmluvy. Spochybnenie skutočnosti žalovaným, že úpadca na uzavretie zmluvy splnomocnil inú spoločnosť, pokiaľ úpadca vychádzal z toho, že ide o zmluvy platne uzavreté, považoval najvyšší súd v odvolacom konaní za právne irelevantné. Súčasne poukázal na nespornú skutočnosť, že žalovaný prijal plnenie v sume 10 000 000 Sk na základe napadnutých mandátnych zmlúv a v tom čase ani netvrdil, že ide o zmluvy neplatné.

Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) z 11. mája 2010 najvyšší súd ako súd dovolací napadnutým rozsudkom rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy konania. Najvyšší súd svoje rozhodnutie takto odôvodnil takto:

„Argumentácia generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní sa týka výkladu ustanovenia § 70a ods. 1 a 3 a § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení do 1. februára 1998 a od 1. februára 1998 (ďalej len ZKV), na základe ktorých sa posudzuje odporovateľnosť mandátnych zmlúv uzavretých medzi úpadcom B., a. s., B. a žalovaným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996.

Podľa ustanovenia § 70a ods. 1 ZKV, konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona súd dokončí podľa doterajších predpisov, ak ďalej nieje ustanovené inak.

Ustanovenia § 4a, § 4b ods. 1, § 15, § 16, § 28 ods.2, § 66a, 66b, 66c, 66d, 66e a 66f sa vzťahujú aj na konania uvedené v odseku 1, právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované (§ 70a ods. 3 ZKV).

Podľa ustanovenia § 15 ods. 2 ZKV v znení účinnom do 1. februára 1998, odporovať možno právnym úkonom, ktoré dlžník, urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy a právnym úkonom, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb, to však neplatí, ak druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa nemohla pri náležitej starostlivosti poznať.

Podľa ustanovenia § 15 ods. 2 ZKV v znení účinnom od 1. februára 1998. odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 1999, PL. ÚS 38/99, publikovaného pod č. 197/1999 Z. z. ustanovenie § 70a ods. 2 ZKV stratilo účinnosť 4. augusta 1999 a k ustanoveniu § 70a ods. 3 ZKV Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že zakotvuje nepravú retroaktivitu, ktorá je prípustná, avšak len v prípade, ak nie je v rozpore s ochranou nadobudnutých práv. Ďalej sa v citovanom náleze uvádza, že z

pohľadu tzv. pravej ako aj nepravej retroaktivity právnych noriem je podstatnou otázkou ochrany nadobudnutých práv, ktoré by preto neskoršia právna úprava už nemala zhoršovať, ale (pro futuro) len zlepšovať.

Ustanovenie § 70a ods. 3 ZKV, ktoré upravuje okrem iného časovú pôsobnosť právnej úpravy odporovateľnosti obsiahnutej v § 15 ZKV, účinnej od 1. februára 1998, je preto potrebné vykladať v súlade s uvedenými zásadami právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv. Napokon samotné ustanovenie § 70a ods. 3 v poslednej vete stanovuje, že právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr zostávajú zachované, teda tie ktoré nastali pred 1. februárom 1998.

Konkurz na majetok úpadcu B. a. s., B. bol vyhlásený 22. apríla 1998, aplikácia právnej úpravy, ktorú aplikovali oba sudy, by znamenala, že by bolo možné odporovať právnym úkonom urobeným v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu, t. j. od 22. apríla 1995 a právo odporovať by bolo možné uplatniť do 22. apríla 2001. Odporovať predmetným mandátnym zmluvám by bolo možné nie do 10. mája 1999 a 16. augusta 1999 (úprava do 1. februára 1998) ale až do 22. apríla 2001 (úprava od 1. februára 1998). Takéto predĺženie lehôt by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv.

Dovolací súd sa stotožnil s výkladom prechodných ustanovení generálnym prokurátorom v mimoriadnom dovolaní, že hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu uskutočneného pred 1. februárom 1998 sa posúdia podľa právnej úpravy účinnej pred 1. februárom 1998 a hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu uskutočneného po 1. februári 1998 sa posúdia podľa právnej úpravy účinnej po 1. februári 1998.

Podľa právnej úpravy do 1. februára 1998 bolo možné odporovať právnym úkonom iba v trojročnej prekluzívnej lehote. Táto lehota v prípade predmetných mandátnych zmlúv uplynula 10. mája 1999 a 16. augusta 1999. Uplynutím uvedených lehôt došlo k zániku práva. Žalobca podal žalobu na súd 17. apríla 2001, teda po zániku práva, a preto bolo potrebné žalobu zamietnuť.

Rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa v časti, ktorou žalobe vyhovel, sú vecne nesprávne, keďže vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolací súd preto podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O. s. p. rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.“

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom..., ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa

v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36]. Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 209/2010). Z týchto dôvodov ústavný súd pri posudzovaní sťažovateľovej veci prihliadal aj na judikatúru ESLP týkajúcu sa porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru v dôsledku rozpornej judikatúry najvyššieho súdu.

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takehoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takehoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom

sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 199/08).

Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prejednávaní a rozhodovaní veci patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Základné právo na súdnu ochranu však neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, t. j. aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi.

Zhodne s názorom najvyššieho súdu uvedeným v napadnutom rozsudku považuje aj ústavný súd v sťažovateľovom prípade za podstatný správny *výklad ustanovení § 70a ods. 1 a 3 a § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení do 1. februára 1998 a od 1. februára 1998, na základe ktorých bola posúdená odporovateľnosť mandátnych zmlúv uzavretých 16. augusta 1996 a 10. mája 1996 medzi úpadcom B. a obchodnou spoločnosťou S.*

Podľa § 70a ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona súd dokončí podľa doterajších právnych predpisov, ak ďalej nie je ustanovené inak.

Podľa § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní ustanovenia § 4a, § 4b ods. 1, § 15, § 16, § 28 ods. 2, § 66a, § 66b, § 66c, § 66d, § 66e a § 66f sa vzťahujú aj na konania uvedené v odseku 1; právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované.

Podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom do 1. februára 1998 veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony, pokiaľ ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený. Odporovať možno právnym úkonom, ktoré dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojich veriteľov, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnym úkonom, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb; to však neplatí, ak druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa nemohla pri náležitej starostlivosti poznať.

Podľa § 15 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom od 1. februára 1998 konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený. Odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Ústavný súd v náleze sp. zn. PL. ÚS 38/99 z 23. júna 1999 posudzoval na návrh generálneho prokurátora súlad § 70a ods. 2 v spojení s § 15 ods. 5, 6 a 7 zákona o konkurze a vyrovnaní s ústavou a vyslovil, že ustanovenie § 70a ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní nie je v súlade s čl. 1 ústavy, a z tohto dôvodu označené ustanovenie zákona

o konkurze a vyrovnání stratilo najskôr účinnosť a neskôr aj platnosť. Nesúladi § 70a ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnání s ústavou bol vyslovený z dôvodu, že umožňoval aplikovať § 15 ods. 5 a 6 tohto zákona aj na konkurzné konania začaté pred 1. februárom 1998, a tým kvalifikovať právne úkony uzavreté pred 1. februárom 1998, ktoré nebolo možné odporovať ako také, ktoré bolo možné napadnúť odporovateľnosťou. V označenom konaní však ústavný súd neskúmal súlad § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnání s ústavou, o ktorého aplikáciu v sťažovateľovom prípade ide.

V náleze sp. zn. PL. ÚS 38/99 z 23. júna 1999 ústavný súd uviedol, že *„tam, kde sa... neskorší právny predpis dotkne budúcej právnej existencie raz nadobudnutých práv, je potrebné uznať, že ide o výnimku z ochrany nadobudnutých práv. ... subjekty právnych vzťahov by mali mať istotu, že tie právne úkony, ktoré boli uzavreté v súlade s právnou úpravou platnou v čase ich uzavretia, nebudú neskoršou právnou úpravou kvalifikované spôsobom, ktorý môže viesť až k strate ich právnej účinnosti... Podľa právneho názoru Ústavného súdu SR však o zachovaní právnych účinkov možno hovoriť len u tých úkonov, ktoré nepodliehajú právnemu režimu zákona č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov pred 1. februárom 1998. Nakoľko ale § 70a tohto zákona vo svojich odsekoch 2 a 3 umožňuje použitie novelizovaného § 15 (vrátane jeho odsekov 5 a 6), možné právne účinky týchto úkonov podliehajú režimu tohto zákona v plnom rozsahu.“* Na podporu svojej argumentácie ústavný súd citoval aj z nálezu sp. zn. PL. ÚS 78/92 bývalého Ústavného súdu Českej a Slovenskej federatívnej republiky, že *„princípy právneho štátu, právnej istoty... vyžadujú, každý možný prípad retroaktivity zakotviť expressis verbis v ústave, resp. v zákone a vyriešiť s tým spojené prípady tak, aby nadobudnuté práva boli riadne chránené“*.

Konštatovanie najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku, ktoré má vyplývať z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/99 a má byť v sťažovateľovej právnej veci právne relevantné, a síce, že § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnání *„zakotvuje nepravú retroaktivitu, ktorá je prípustná avšak len v prípade ak nie je v rozpore s ochranou nadobudnutých práv“*, však ústavný súd nepovažuje za správnu interpretáciu svojho rozhodnutia najvyšším súdom. Takto formulovaný právny názor ústavného súdu sa totiž v uvedenom náleze nenachádza. Rovnako je potrebné podčiarknuť, že ústavný súd nálezom

sp. zn. PL. ÚS 38/99 nevyslovil nesúladi § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnani účinného od 1. februára 1998, teda toto ustanovenie bolo platné a účinné až do platnosti nového zákona o konkurze a vyrovnani č. 7/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov a stále je aplikovateľné v už skôr začatých konkurzných konaniach.

Z obsahu rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že na predpoklady odporovateľnosti právnych úkonov bola v danom prípade použitá právna úprava do 1. februára 1998 (teda § 15 a § 16 zákona o konkurze a vyrovnani v znení účinnom pred 1. februárom 1998), a preto možno súhlasiť so sťažovateľovým názorom, že najvyšší súd vlastne vôbec neaplikoval § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnani, pretože ten ustanovuje, že na konania začaté pred 1. februárom 1998 sa použije ustanovenie § 15 účinného po 1. februári 1998 s tým, že právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, mali zostať zachované.

Všeobecné súdy v základnom, resp. v odvolacom konaní a ani najvyšší súd v dovolacom konaní nepovažovali za sporné, že právne úkony napadnuté odporovacou žalobou sťažovateľa bolo možné odporovať podľa právnej úpravy účinnej do 1. februára 1998. Právne sporná bola len otázka, či rozšírenie lehoty na podanie odporovacej žaloby, ktoré vyplýva zo zákona č. 12/1998 Z. z., ktorý menil a dopĺňal zákon o konkurze a vyrovnani, je potrebné aplikovať aj na prípad sťažovateľa. Najvyšší súd vec právne uzavrel v tom smere, že ústavne neakceptovateľný by bol nielen taký výklad § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnani, ktorý by umožňoval na základe neskoršej právnej úpravy postihnúť stratou právnej účinnosti právne úkony uzavreté v súlade s právnou úpravou platnou v čase ich uzavretia, ale aj taký výklad, ktorým sa rozširuje samotná lehota na podanie odporovacej žaloby.

Pre porovnanie právnej úpravy sa žiada uviesť, že všeobecná úprava odporovateľnosti právnych úkonov uvedená v Občianskom zákonníku (§ 42a – § 42b) zavedená zákonom č. 509/1991 Zb. umožňovala podľa § 869 odporovať právnym úkonom urobeným v období 3 rokov pred účinnosťou zákona, t. j. 3 roky pred 1. januárom 1992. Táto stále platná a účinná právna norma teda umožňuje vyhlásiť za právne neúčinný aj taký právny úkon, ktorý v čase jeho vzniku nebolo vôbec možné odporovať.

Ústavný súd sa však s postupom a výkladom § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní najvyššieho súdu nestotožňuje. Každá právna úprava prijatá zákonodarcom má svoj účel a význam. Zmyslom zmien právnej úpravy konkurzu a vyrovnaní (prijatých zákonom č. 12/1998 Z. z.) bolo okrem iného umožniť aj účinnejšie postihnutie právnych úkonov, ktoré boli uzavreté s úmyslom ukrátiť konkurzných veriteľov. Cieľom konkurzu je totiž dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku (§ 2 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Nemožno súhlasiť s názorom vyplývajúcim z napadnutého rozsudku, že každá nepravá retroaktivita, ktorá sa dotýka nadobudnutých práv, je protiústavná. Z judikatúry ústavného súdu v skutočnosti vyplýva, že nadobudnutých práv sa môže nová právna úprava dotýkať. Nepravá retroaktivita je možná, ak to odôvodňujú „závažné dôvody všeobecného záujmu“ a ak prípadné zásahy ustanovené novou právnou úpravou rešpektujú aj princíp proporcionality (napr. PL. ÚS 67/07, tiež pozri článok Vavřovský P.: K rozsahu ochrany majetkových práv podľa Úmluvy o ochrane ľudských práv a základných svobod a k zákazu retroaktivity právnych norem, Právní fórum 2005/3).

Ústavnosť nepravé retroaktivity právnej normy má pritom právomoc skúmať len ústavný súd v rámci konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Najvyšší súd nemá právomoc rozhodovať o súlade ustanovení zákonov s ústavou (podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sú sudcovia pri výkone funkcie viazaní aj zákonom) a postup, ktorý najvyšší súd zvolil, je v rozpore s princípom legality a príkazom aplikácie zákonných právnych noriem. Platná a účinná zákonná právna norma nie je čosi, čo je k dispozícii orgánom ju aplikujúcim. Tieto orgány sú právnou normou povinné aplikovať. V teórii ústavného práva i v slovenskom ústavnom systéme sa uplatňuje tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem, čo znamená, že na účinnú právnou normu sa orgán ju aplikujúci musí pozeráť ako na súladnú s ústavou dovtedy, kým ústavný súd predpísaným spôsobom nevysloví jej neústavnosť (mutatis mutandis III. ÚS 274/07).

Ak najvyšší súd považoval prípad za taký, ktorý treba subsumovať pod §70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní v časti za bodkočiarkou, ktorá znie: „*právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované*“, potom by malo odôvodnenie najvyššieho súdu obsahovať presvedčivé právne úvahy, ktoré právne účinky a ktorých právnych úkonov

nastávajú skôr a musia zostať zachované, to všetko v kontexte s § 15 a § 16 zákona o konkurze a vyrovnaní a prípadným vysvetlením, kedy ide o právne účinky, ktoré už nastali do 1. februára 1998 (a majú zostať zachované) a ktoré mali nastať po 1. februári 1998. Za dostatočné odôvodnenie nemožno považovať jedinú vetu týkajúcu sa tejto otázky uvedenú v rozsudku: „*Napokon samotné ustanovenie § 70a ods. 3 v poslednej vete stanovuje, že právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr zostávajú zachované, teda tie, ktoré nastali pred 1. februárom 1998.*“

Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že najvyšší súd rozhodol úplne opačne ako v inej veci sp. zn. 4 Obo 92/2000 z 30. júna 2000 publikovanej aj v odbornej literatúre (M. Ďurica: Zákon o konkurze a vyrovnaní, Poradca podnikateľa spol. s r. o., 2001, s.142 – 143).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05, IV. ÚS 60/2010). Úlohou najvyššieho súdu je práve usmerňovať tieto protirečivé rozsudky (Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, ESĽP – Veľká Komora, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96, bod 59). Podľa názoru ESĽP je preto v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je zahrnutý v niekoľkých článkoch dohovoru a tvorí jeden zo základných elementov právneho štátu, situácia, keď najvyšší súd (ako zjednocovateľ rozdielnych právnych názorov) je sám zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií (m. m. Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko). Rozporné právne názory najvyššieho súdu na identické situácie sú tak v konečnom dôsledku spôsobilé podkopávať dôveru verejnosti v súdny systém (m. m. Sovtransavto Holding v. Ukrajina, ESĽP).

Z rozsudku ESLP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

Právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

Podľa názoru ústavného súdu mal najvyšší súd vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia napadnutého rozhodnutia venovať zvýšenú pozornosť. Najvyšší súd sa však žiadnym spôsobom nevyrovnal so svojou „rozchádzajúcou“ sa rozhodovacou činnosťou pri výklade a aplikácii príslušných ustanovení zákona o konkurze a vyrovnaní v znení po 1. februári 1998.

Najvyšší súd v okolnostiach prípadu neaplikoval znenie § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní účinné od 1. februára 1998 (v zmysle § 70a ods. 3) s poukazom na rozpor so zásadou ochrany nadobudnutých práv. Pritom nemalo ísť o nové prípady právnych úkonov, ktoré by bolo možné odporovať (ako to zaviedlo nové znenie § 15 ods. 5 a 6 zákona o konkurze a vyrovnaní), v súvislosti s ktorými došlo k vysloveniu nesúlady § 70a ods. 2 s ústavou, ale o úkony, ktoré bolo možné odporovať aj pred účinnosťou zákona č. 12/1998 Z. z. K nadobudnutiu účinnosti tohto zákona (t. j. predĺženiu lehoty, v ktorej možno odporovať právnomu úkonu v konkurznom konaní) došlo v danom prípade ešte počas trvania lehoty ustanovenej podľa zákona účinného do 1. februára 1998. Právny

výklad podaný najvyšším súdom o nevyhnutnosti aplikácie § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom do 1. februára 1998 v sťažovateľovej veci však ani s poukazom na princíp právnej istoty a zásadu ochrany nadobudnutých práv neobstojí, pretože je v zjavnom rozpore so znením platnej a účinnej právnej normy (§ 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní). Ústavný súd považuje napadnutý rozsudok za svojvoľný, pretože nerešpektuje ústavne akceptovaný princíp, podľa ktorého je možné výnimočne uplatniť aj retroaktívne ustanovenia zákona. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že závažné dôvody všeobecného záujmu si môžu vyžiadať alebo odôvodniť prelomenie zásady zákazu spätnej pôsobnosti v prospech slobodnej tvorby právnej úpravy zo strany zákonodarcu (m. m. PL. ÚS 3/00). Aplikácia zásady ochrany nadobudnutých práv vyplývajúcej z princípu právnej istoty prichádza v prípade legislatívnych zmien do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, v ktorých by nimi mali byť dotknuté právne úkony uzavreté v súlade s platnou právnou úpravou v čase ich uzavretia, a to takým spôsobom, ktorý môže viesť k strate ich právnej účinnosti alebo platnosti.

Podľa ústavného súdu napadnutým rozsudkom najvyšší súd poprel účel a význam znenia použitých zákonných ustanovení, a tak porušil čl. 46 ústavy, pretože v sťažovateľovej veci nebola aplikovaná platná a účinná právna norma (§ 15 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení od 1. februára 1998), ktorá mala byť použitá podľa § 70a ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní. V danom prípade nebola s poukazom na jej retroaktivitu a rozpor so zásadami ústavnosti vôbec použitá relevantná právna norma napriek tomu, že posúdenie ústavnosti právnych noriem patrí do právomoci ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov. Rovnako najvyšší súd nevysvetlil ani odklon od predchádzajúcej judikatúry (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 92/2000). Tieto skutočnosti samy osebe v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu, ako aj relevantnou judikatúrou ESLP zakladajú v posudzovanom prípade súčasne dôvod na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na to, že ústavný súd posúdil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu ako porušujúce základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jemu porovnateľné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo namieste toto rozhodnutie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2

a 3 zákona o ústavnom súde) zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, ako to vyplýva z druhého bodu výroku rozhodnutia. V ďalšom konaní je najvyšší súd povinný rozhodnúť o mimoriadnom dovolaní podanom generálnym prokurátorom ústavne konformným spôsobom, dôsledne rešpektujúc zákonnú úpravu aplikovateľnú v sťažovateľovom prípade.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 €, čo zodpovedá odmene, ako aj sume paušálnych náhrad za dva úkony právnej služby podľa § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena za 1 úkon predstavuje sumu 120,23 € a paušálna náhrada za 1 úkon sumu 7,21 €). Úhradu trov právneho zastúpenia uplatnených právnu zástupkyňou sťažovateľa za dva vyúčtované úkony právnych služieb vykonané v roku 2010 (t. j. prevzatie a príprava zastupovania, podanie sťažnosti) považuje ústavný súd za dôvodné, a preto porušovateľa základného práva zaviazal na ich zaplatenie tak, ako to vyplýva z bodu 4 výroku nálezu.

Sťažovateľ napokon požiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 300 €.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02).

V danom prípade porušenie základného práva sťažovateľa je v plnej miere kompenzované popri vyslovení porušenia označených práv zrušením rozsudku najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie, z toho dôvodu ústavný súd nevyhovel požiadavke sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. marca 2011